

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1956-1957.

17 JANUARI 1957.

WETSVOORSTEL

er toe strekkende de Minister van Landbouw te belasten met het neerleggen van een jaarlijks verslag over de land- en tuinbouweconomie.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Het voornaamste doel van het onderhavige voorstel bestaat erin een grondige jaarlijkse studie omtrent onze land- en tuinbouweconomie te doen instellen. Waarom een *jaarlijkse* studie? Omdat de toestanden zich voortdurend wijzigen en het beslist noodzakelijk blijkt de evolutie ervan en hun schommelingen van dichtbij te volgen. Door deze aangepaste studie zullen we een betere kijk hebben op de verschillende sectoren van deze zeer belangrijke bedrijfstak.

Het verslag zal de pers het nodige materiaal aan de hand doen om de ganse openbare opinie vertrouwd te maken met de werkelijke positie en ook met de noden van onze land- en tuinbouwers.

Op grond van dit uitgebreid onderzoek zal de regering de maatregelen kunnen treffen welke noodzakelijk worden geacht om aan de landbouwers de sociale bestaansvoorwaarden te waarborgen welke overeenstemmen met die van andere vergelijkbare beroepsgroepen, en om ze te laten deelnemen aan de stijging van het nationaal inkomen. Wij zijn er ook stellig van overtuigd dat deze studie en de maatregelen welke dienvolgens zullen genomen worden in niet geringe mate zullen bijdragen om aan de Belgische bevolking de best mogelijke voorziening in voedingswaren te verzekeren. Tevens zal deze documentatie ons dienstig zijn bij de verder ontwikkeling van de Europese landbouwintegratie.

Om zijn sociale en tevens nationale zending te kunnen volbrengen, moet de land- en tuinbouw een zekere welvaartpeil bereiken en behouden. Een arme landbouwersstand remt de opgang van de volkswelvaart, evenals een ziekelijk orgaan de lichamelijke gezondheid ondermijnt. De land- en tuinbouw moet evenals elke bedrijfstak over de financiële en technische middelen beschikken om de bedrijven te moderniseren en de exploitatie in de beste voorwaarden te doen geschieden en tot het hoogste rendement op te voeren, ten einde aldus in de gunstigste voorwaarden voor de voedselvoorziening van de bevolking te kunnen zorgen.

Chambre des Représentants

SESSION 1956-1957.

17 JANVIER 1957.

PROPOSITION DE LOI

chargeant le Ministre de l'Agriculture du dépôt d'un rapport annuel sur la situation de l'économie agricole et horticole.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le but essentiel de la présente proposition de loi est d'instaurer une étude annuelle approfondie de la situation de notre économie agricole et horticole. Pourquoi une étude *annuelle*? Les situations variant constamment. Il paraît absolument indispensable de suivre de près leur évolution ainsi que leurs fluctuations. Cette étude appropriée nous donnerait une meilleure vue d'ensemble des divers secteurs de cette branche très importante de notre économie.

Cette étude fournirait à la presse les éléments nécessaires en vue de familiariser l'ensemble de l'opinion publique avec la situation réelle ainsi qu'avec les besoins de nos agriculteurs et de nos horticulteurs.

Se basant sur cette enquête approfondie, le Gouvernement sera à même de prendre les mesures estimées nécessaires pour garantir aux agriculteurs des conditions sociales égales à celles d'autres groupes professionnels et afin de les associer à l'accroissement du revenu national. Nous sommes convaincu que cette étude ainsi que les mesures à prendre à cet effet contribueront dans une large mesure à assurer à la population belge le meilleur approvisionnement possible en produits alimentaires. En outre, cette documentation nous serait utile en vue du développement de l'intégration agricole européenne.

Pour leur permettre de remplir leur mission sociale et nationale, l'agriculture et horticulture doivent atteindre et maintenir un certain degré de prospérité. Une population agricole pauvre freine le progrès de la prospérité nationale, tout comme un organe malade mine la santé physique de l'individu. Au même titre que les autres industries, l'agriculture et l'horticulture doivent pouvoir disposer des moyens financiers et techniques nécessaires à la modernisation des entreprises, pour en assurer l'exploitation dans les meilleures conditions et pour en porter le rendement au maximum; ceci afin de pouvoir ravitailler la population dans les conditions les plus favorables.

Aan deze overweging kan men nog toevoegen dat een welvarende land- en tuinbouwersstand een zeer gewaardeerde klant is van onze handel, onze ambachten en onze nijverheid.

Bondig samengevat kunnen wij dus zeggen dat, zo eenzijdig een officiële studie het zal mogelijk maken de tekortkomingen en gebreken in onze landbouw te ontdekken, anderzijds daardoor eveneens de mogelijkheid zal worden geboden om de nadelige maatregelen aan het licht te brengen en ongedaan te maken, en de land- en tuinbouw volledig in te schakelen in de algemene economische en sociale politiek, welke erop gericht is de landbouwersbevolking te laten delen in de stijgende ontwikkeling van het Belgisch volksinkomen.

Onderstaande tabel, meegedeeld door het Ministerie van Landbouw, toont aan dat de bestaande toestand niet langer duldbaar is :

Inkomen van de landbouw :

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Bruto inkomen voor land- en tuinbouw (waarde van de producten in miljarden frank) :	40.6	43.7	44.9	45.6	46.3	47.1
waarvan tuinbouw ...	6.8	6.5	6.8	7.2	7.5	8.3
Netto inkomen van de land- en tuinb. (A) ...	19.2	21.2	20.2	21.8	21.1	21.2
Netto nationaal inkomen (B)	273.6	311.8	320.7	331.0	346.1	366.0
Aandeel in percenten van A in B	7.02	6.80	6.30	6.59	6.10	5.79

De actieve land- en tuinbouwbevolking vertegenwoordigt 412.000 personen (volkstelling 1947), hetzij 12 % van de totale actieve bevolking. Alhoewel de waarde van de productie merkbaar werd opgevoerd, voornamelijk door de hogere voortbrengst, daalt steeds het percentsgewijze aandeel in het nationaal inkomen en blijft het globaal inkomen bijna ongewijzigd.

Ondanks de krachtsinspanning om de productiviteit en het nationaal inkomen in het algemeen te verhogen, bleef de landbouwbevolking dus verstoken van elke deelname in het gestegen volksinkomen.

Deze achteruitstelling is niet enkel asociaal en strijdig met de rechtvaardigheid, maar bijzonder onrustbarend voor de toekomst, want de boerenjeugd keert zich meer en meer af van de land- en tuinbouw, niet omdat het leven op de hoeve hard en zwaar is, maar omdat het werk minder vergoed wordt dan de arbeidsprestaties van de andere actieve landgenoten.

Op een parlementaire vraag betreffende het gemiddeld bedrag van een familiaal dagloon (man en vrouw) in goed geleide bedrijven, met een oppervlakte van 5 tot 15 ha., heeft de Minister volgend antwoord verstrekt :

Voor het boekjaar 1954-1955 geven de 14 gecontroleerde bedrijven volgende resultaten :

1°) Het gezinsarbeidsinkomen berekend op basis van een dagprestatie van een volwassen landbouwarbeider bedraagt: 153,63 frank.

De dagprestatie vertegenwoordigt 9 uur;

2°) De normale rente van het bedrijfskapitaal zou per jaar 3,5 % moeten bedragen voor het geïnvesteerd kapitaal en 4 % voor het in omloop zijnde kapitaal. In werkelijkheid is die rente doorgaans negatief en gelijk aan - 3,87 %.

A ces considérations vient s'ajouter le fait qu'une agriculture et une horticulture prospères constituent une clientèle importante pour notre commerce, nos entreprises artisanales et notre industrie.

En résumé, nous pouvons dire que, si une étude officielle permettra d'une part, de mettre en lumière les défauts et les lacunes de notre agriculture, elle créera, d'autre part, la possibilité de déceler et de supprimer les mesures préjudiciables, et d'intégrer l'agriculture et l'horticulture dans l'ensemble de la politique économique et sociale qui tend à associer la population agricole à l'évolution croissante du revenu national belge.

Le tableau ci-dessous, communiqué par le Ministère de l'Agriculture, démontre que la situation actuelle est devenue intolérable :

Revenu de l'agriculture :

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Revenu brut de l'agriculture et de l'horticulture (valeur de la production en milliards de francs) ...	40.6	43.7	44.9	45.6	46.3	47.1
dont p ^r l'horticulture ...	6.8	6.5	6.8	7.2	7.5	8.3
Revenu net de l'agriculture et de l'horticulture (A)	19.2	21.2	20.2	21.8	21.1	21.2
Revenu national net (B)	273.6	311.8	320.7	331.0	346.1	366.0
Rapport de A à B en %	7.02	6.80	6.30	6.59	6.10	5.79

La population agricole et horticole active représente 412.000 personnes (recensement de 1947), soit 12 % de l'ensemble de la population active. Si la valeur de la production a été augmentée sensiblement, surtout par suite de la production accrue, il n'en reste pas moins que sa part du revenu national continue à baisser et que le revenu global reste quasi inchangée.

Malgré l'effort consenti en vue de l'accroissement de la productivité et du revenu national en général, la population agricole n'a pas profité de l'accroissement de ce revenu national.

Cette exclusion n'est pas seulement asociale et contraire à l'équité, mais elle est surtout inquiétante pour l'avenir, car la jeunesse agricole se détourne de plus en plus de l'agriculture et de l'horticulture, non pas parce que la vie à la ferme est dure et lourde, mais parce que le travail est moins rémunéré que celui des autres catégories de la population active.

A une question parlementaire relative à la moyenne du salaire journalier familial (mari et femme) dans des exploitations bien gérées d'une superficie de 3 à 15 ha., M. le Ministre a fourni la réponse suivante :

Pour l'exercice 1954-1955, 14 exploitations contrôlées donnent les résultats suivants :

1°) Le revenu du travail familial, calculé sur la base d'une prestation journalière d'un travailleur agricole adulte, s'élève à 153,63 francs.

La prestation journalière comporte 9 heures.

2°) L'intérêt normal du capital d'exploitation devrait atteindre annuellement 3,5 % quant au capital investi et 4 % pour le capital en circulation. En réalité, cet intérêt est généralement négatif et est égal à - 3,87 %.

Deze vaststellingen — geleidelijke vermindering van het percentage in het nationaal inkomen en laag gezinsarbeidsinkomen zomede een negatieve rente voor het belegde kapitaal — dwingen ons ertoe, onze volledige aandacht en bezorgdheid te besteden aan de landbouwproblematiek ten einde een catastroof te voorkomen waarin 12 % van de actieve bevolking betrokken is.

Ik blijf ervan overtuigd dat een grondige studie veel vooroordelen zal uit de weg ruimen, en een nuttige voorlichting zal betekenen voor de verbruikers die al te dikwijls het land- en tuinbouwersinkomen schatten naar de prijs die ze bij de winkelier betalen, zonder te weten wat van deze som ten goede komt aan de producent, voor zijn werk, zijn zorgen en zijn risico's.

Door een werkelijk beeld van de toestanden in de landbouw te schetsen zal bij de bevolking een juister inzicht ontstaan in de noden van deze aan vele landgenoten onbekende stand. Onbekend is dikwijls onbemind en al te vaak miskend. Deze studie moet de brug der toenadering bouwen tussen de land- en tuinbouwers enerzijds en de andere geledingen van de nationale gemeenschap anderzijds. Met deze toenadering zal onvermijdelijk een grotere waardering groeien voor de landarbeid en voor het hard boerenleven en; naar ik hoop, zelfs bewondering voor de maatschappelijke groep die door haar vakkennis, haar bekwame techniek, haar taaie strijd tegen de weersomstandigheden en door haar onverwoestbare werklust, schatten ontruikt aan de bodem welke voor 80 % de voedselvoorziening van het land dekken. Wanneer de openbare opinie gunstig zal gestemd zijn tegenover de land- en tuinbouwersklasse, zal het heel wat gemakkelijker vallen een doelmatige politiek uit te bouwen.

Ces constatations — réduction progressive de la part du revenu national, bas revenu du travail familial et intérêt négatif pour le capital investi — nous obligent à consacrer notre attention et nos préoccupations aux problèmes de l'agriculture, afin de prévenir une catastrophe qui atteindrait 12 % de la population active.

Nous sommes convaincu qu'une étude approfondie éliminera beaucoup de préjugés et qu'elle éclairera utilement les consommateurs qui, trop souvent, évaluent les revenus agricoles et horticoles en fonction du prix qu'ils paient au détaillant, sans connaître la part du producteur pour son travail, sa peine et ses risques.

L'image réelle de la situation de l'agriculture donnera à la population une notion plus exacte des nécessités de cette classe ignorée par tant de nos concitoyens. Inconnu est souvent méconnu. Cette étude doit jeter le pont qui facilitera le rapprochement entre les agriculteurs et les horticulteurs, d'une part, et les autres secteurs de la vie nationale, d'autre part. Ce rapprochement amènera inévitablement une plus grande estime pour le travail et le labeur des cultivateurs et, nous l'espérons, même de l'admiration pour cette classe sociale qui, par sa compétence, sa technique et sa lutte opiniâtre contre les conditions atmosphériques et son activité inlassable, a arraché à la terre des richesses qui couvrent 80 % du ravitaillement du pays. Le jour où l'opinion publique sera favorablement disposée à l'égard des agriculteurs et horticulteurs, il sera beaucoup plus aisé d'élaborer une politique efficace.

J. VAN DEN EYNDE.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

De Minister van Landbouw legt jaarlijks, vóór 15 Maart, beurtelings in de Kamer van Volksvertegenwoordigers en in de Senaat een verslag neer over de toestand van de land- en tuinbouweconomie gedurende het verlopen jaar.

Art. 2.

Dit verslag vermeldt voor de land- en tuinbouwexploitaties, ingedeeld in categorieën naar gelang van de omvang en het type van de bedrijven :

1° het bedrag van de bruto- en netto-opbrengst en de dito uitgaven;

2° het bedrag van de lonen toekomende aan al de voor het bedrijf noodzakelijke arbeidskrachten, onverschillig of die al dan niet tot het gezin van de exploitant behoren;

3° het bedrag voor de vergoeding van de bedrijfsleiding;

4° de rente van het belegde kapitaal.

Art. 3.

Wanneer het gemiddelde kostenniveau van bepaalde hoofdproducten van land- en tuinbouw hoger ligt dan de

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Le Ministre de l'Agriculture dépose annuellement, avant le 15 mars, et alternativement à la Chambre des Représentants et du Sénat, un rapport sur la situation de l'économie agricole et horticole au cours de l'année écoulée.

Art. 2.

Ce rapport indique, pour les exploitations agricoles et horticoles, réparties en catégories d'après leur importance et leur type d'exploitation :

1° le montant du rendement brut et net ainsi que des dépenses brutes et nettes;

2° le montant des salaires payés à l'ensemble de la main-d'œuvre indispensable à l'exploitation, que cette main-d'œuvre fasse partie ou non de la famille de l'exploitant;

3° le montant d'indemnisation de la direction de l'exploitation;

4° l'intérêt du capital investi.

Art. 3.

Lorsque pour certains produits essentiels de l'agriculture ou de l'horticulture le niveau moyen des frais dépasse le

prijzen welke de voortbrenger er voor ontvangt bij de afzet, deelt de Minister op het einde van zijn verslag mede welke maatregelen hij getroffen heeft of van zins is te nemen ten einde het noodzakelijk evenwicht in de verhouding tussen kost- en verkoopprijzen te herstellen.

Overgangsbepaling.

Art. 4.

Dit verslag wordt voor het eerst in een van beide Kamers ter tafel gelegd vóór 15 maart 1957.

prix que le producteur en reçoit lors de la vente, le Ministre signale à la fin de son rapport les mesures prises ou envisagées en vue de rétablir l'équilibre nécessaire entre les prix de revient et les prix de vente.

Disposition transitoire.

Art. 4.

Ledit rapport est déposé pour la première fois sur le bureau de l'une des deux chambres avant le 15 mars 1957.

J. VAN DEN EYNDE,
A. DE VLEESCHAUWER,
Ch. HEGER,
P. WIGNY,
A. DEQUAE,
J. STEPS.